

Postanowienie Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego
z dnia 22 maja 2001 r.
III SW 11/01

Nieodpłatne świadczenia lub usługi wykorzystane przez kandydata na Prezydenta RP w czasie kampanii wyborczej, które polegają na tym, że kandydat łączy działania podejmowane w ramach kampanii wyborczej z innymi swymi działaniami, podlegają wycenie co do ich wartości oraz ujawnieniu w sprawozdaniu finansowym komitetu wyborczego zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 87g ust. 5 ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (jednolity tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544).

Przewodniczący SSN: Kazimierz Jaśkowski, Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk, Teresa Flemming-Kulesza, Jadwiga Skibińska-Adamowicz, Barbara Wagner, Andrzej Wasilewski (sprawozdawca), Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, w sprawie skargi Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Zbigniewa A. W. na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 6 marca 2001 r. w przedmiocie odrzucenia sprawozdania wyborczego Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Zbigniewa A. W., po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 22 maja 2001 r.

o d d a l i ł skargę.

U z a s a d n i e n i e

Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą z dnia 6 marca 2001 r., podjętą na podstawie art. 87h ust. 1 ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (jednolity tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544) postanowiła „odrzuć sprawozdanie wyborcze Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Zbigniewa Antoniego W. z powodu naruszenia przez

Komitet przepisów tej ustawy dotyczących finansowania wyborów”. W uzasadnieniu powyższej uchwały Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła w szczególności, że:

Po pierwsze – Zgodnie z art. 84 ustawy o wyborze Prezydenta RP finansowanie kampanii wyborczej jest jawne, a elementami mającymi w tym wypadku zapewnić realizację zasady jawności jest między innymi także wynikający z art. 87g ust. 5 ustawy o wyborze Prezydenta RP obowiązek komitetu wyborczego dokonania wyceny wartości nieodpłatnych świadczeń na rzecz kampanii wyborczej kandydata na Prezydenta RP. Po drugie – Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Zbigniewa Antoniego W. nie dopełnił wymagań powyższych przepisów ustawowych, bowiem pomimo że wykorzystał dla celów kampanii wyborczej swego kandydata na Prezydenta RP nieodpłatne świadczenia, w tym w szczególności w zakresie wykorzystania środków transportu i sal na spotkania z kandydatem we Wrocławiu, Krakowie i Katowicach oraz nieodpłatnych usług osób zaangażowanych w prowadzoną przez niego kampanię wyborczą, to jednak nie dokonał wymaganej ustawą wyceny wartości tych nieodpłatnych świadczeń i nie ujął ich w przedłożonym Państwowej Komisji Wyborczej „Sprawozdaniu wyborczym”, a tym samym uniemożliwił realizację zasady jawności przychodów i wydatków wyborczych, o której mowa jest w rozdziale 12 ustawy o wyborze Prezydenta RP.

W skardze (nazwanej przez skarżącego „zażaleniem”) na powyższą uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej wniesionej na podstawie art. 87i ust. 1 ustawy o wyborze Prezydenta RP, Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Zbigniewa Antoniego W. zarzucił, że Państwowa Komisja Wyborcza podjęła tę uchwałę o odrzuceniu sprawozdania wyborczego tego Komitetu, pomimo że: po pierwsze – przedstawione „Sprawozdanie wyborcze” zostało uprzednio pozytywnie ocenione tak pod względem formalnym, jak i merytorycznym przez biegłego rewidenta desygnowanego przez Państwową Komisję Wyborczą; po drugie – kampania wyborcza kandydata na Prezydenta RP Zbigniewa Antoniego W. prowadzona była „bez angażowania odrębnych funduszy ze strony Komitetu Wyborczego, jako że wszystkie czynności promujące Alternatywny Program Społeczno-Gospodarczy dla Polski kandydat przeprowadził w trakcie kontaktów podejmowanych: 1) we Wrocławiu z Federacją Regionów i Komisji Zakładowych NSZZ Solidarność 80, 2) w Krakowie z Konfederacją Polskich Ugrupowań Patriotycznych oraz Porozumieniem Polskim, 3) w Krakowie z Klubem – Myśl dla Polski, 4) w Warszawie z Polskim Lobby Przemysłowym, 5) w Katowicach ze związkowymi komisjami zakładowymi Huty Ka-

towice, 6) w Szczecinie z Zachodniopomorską Izłą Kupiecką oraz Izłą Rzemieślniczą, 7) itd., a koszty nie były związane z kampanią wyborczą chociaż nawiązywały do procesów wyborczych wokół wyboru kandydata na urząd prezydenta".

W odpowiedzi na skargę Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Zbigniewa Antoniego W. Państwowa Komisja Wyborcza podtrzymała w całości swoje stanowisko, któremu dała wyraz w zaskarżonej uchwale. Państwowa Komisja Wyborcza zwróciła przy tym uwagę na to, że:

Po pierwsze – Opinia biegłego rewidenta, który pozytywnie zaopiniował sprawozdanie finansowe Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Zbigniewa Antoniego W., nie jest wiążąca dla Państwowej Komisji Wyborczej, która wobec stwierdzenia niezgodności przedstawionego „Sprawozdania Wyborczego” z wymaganiami ustawy o wyborze Prezydenta RP określającymi zasady finansowania kampanii wyborczej, na podstawie art. 87h ust. 1 tej ustawy obowiązana była odrzucić „Sprawozdanie Wyborcze” przedstawione przez Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Zbigniewa Antoniego W. Po drugie – Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła bowiem, że: „zarówno podejmowane czynności, jak i spotkania, w tym z organizacjami wymienionymi w skardze Komitetu Wyborczego miały charakter spotkań wyborczych, bowiem odbywały się w ramach kampanii wyborczej, co przyznaje sam wnoszący skargę w jej treści. Tym samym koszty z tym związane powinny być ujawnione w sprawozdaniu finansowym”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Art. 84 ustawy o wyborze Prezydenta RP stanowi, że finansowanie kampanii wyborczej kandydata na Prezydenta RP jest jawne. Z kolei, zgodnie z art. 84c komitet wyborczy kandydata na prezydenta obowiązany jest prowadzić rachunkowość na zasadach określonych odrębnymi przepisami dotyczącymi jednostek nieprowadzących działalności gospodarczej – w danym wypadku ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. Nr 121, poz. 591 ze zm.), jednak z uwzględnieniem przepisów „Rozdziału 12. Finansowanie wyborów” (art. 84 - art. 88) ustawy o wyborze Prezydenta RP oraz wydanego na podstawie art. 87g ust. 4 tej ustawy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lipca 2000 r. w sprawie określenia wzoru sprawozdania wyborczego, szczegółowego zakresu zawartych w nim informacji oraz wykazu rodzajów dokumentów załączonych do sprawozdania (Dz.U. Nr 65, poz. 764).

W rozpoznawanej sprawie jest poza sporem, że Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Zbigniewa Antoniego W. złożył wymagane przepisami prawa „Sprawozdanie wyborcze” (art. 87g ust. 1 ustawy o wyborze Prezydenta RP oraz rozporządzenie w sprawie określenia wzoru sprawozdania wyborczego). Jednakże, pomimo że Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Zbigniewa Antoniego W. korzystał dla celów prowadzenia kampanii wyborczej z nieodpłatnych świadczeń i usług różnych osób lub organizacji, w przedstawionym sprawozdaniu finansowym – wbrew obowiązкови prawnemu wynikającemu z art. 87g ust. 5 ustawy o wyborze Prezydenta RP – nie dokonał on wyceny wartości wykorzystanych w tym trybie świadczeń i usług, a w konsekwencji także nie wykazał ich w przedstawionym „Sprawozdaniu wyborczym”, przez co dopuścił się naruszenia, określonej w art. 84 ustawy o wyborze Prezydenta RP, zasady jawnego finansowania kampanii wyborczej. Trafne jest przy tym stanowisko Państwowej Komisji Wyborczej, wedle którego, skoro – jak to ujął w skardze pełnomocnik Komitetu Wyborczego kandydata na Prezydenta RP Zbigniewa Antoniego W. - „Wszystkie przedsięwzięcia i spotkania odbywały się w ramach prezentacji Alternatywnego Programu Społeczno-Gospodarczego dla Polski, a koszty nie były związane z kampanią wyborczą, chociaż nawiązywały do procesów wyborczych wokół wyboru kandydata na urząd prezydenta”, to oznacza to, iż wszystkie koszty związane z prezentacją wskazanego wyżej programu *de facto* stanowiły równocześnie koszty prowadzonej kampanii wyborczej i jako takie powinny zostać ujęte w sprawozdaniu wyborczym Komitetu Wyborczego kandydata na Prezydenta RP Zbigniewa Antoniego W.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 87i ustawy o wyborze Prezydenta RP orzekł jak w sentencji.

=====